Dosarul nr. 1-24132897-05-21rji-23062025 Judecătoria Cahul, sediul Taraclia
Judecător Octavian Grecu

Curtea de Apel Sud
D E C I Z I E
În numele Legii

04 septembrie 2025 mun. Cahul

Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,
în componența:
***președintelui* completului de judecată, dlui:** *Vitalie MOVILĂ*,
***judecătorilor*: dlui** *Andrei SCRIPCENCO* și **dlui** *Serghei PILIPENCO,*

a judecat în lipsa părților, recursul declarat de avocatul Țurcanu Alexandru în interesele condamnatului Pîrău Ion împotriva încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia din 25 februarie 2025, pronunțată în cauza penală la plângerea condamnatului Pîrău Ion împotriva Instituțiilor Penitenciare a Republicii Moldova referitoare la condițiile de detenție.

Verificând materialele cauzei şi analizând în complex argumentele şi criticile expuse în recurs, în baza celor constatate Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,-

C O N S T A T Ă :

În fapt.

La data de 21.11.2024, la Judecătoria Cahul, sediul Taraclia a fost înregistrată plângerea condamnatului Pîrău Ion împotriva Instituțiilor Penitenciare a Republicii Moldova referitoare la condiţiile de detenţie, care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În susținerea plîngerii fiind indicat că Pîrău Ion se deținea în Penitenciarul nr. 5 Cahul, în condiții inumane şi degradante, contrare art. 3 CEDO, suprafața celulelor nu corespunde numărului persoanelor deținute, wc se află în celulă, nu este dotată cu ventilație motiv din care în celulă umiditatea aerului e ridicată. La fel sunt insecte și rozătoare. Alimentația, gramajul oferit nu corespunde normelor de alimentație, pe acest fapt s-a expus și CEDO. Considerente din care solicită reducerea pedepsei în baza art. 385 alin. (5) CPP RM, pentru condiții inumane de detenție

Poziția instanței de fond.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia din data de 25 februarie 2025 s-a respins ca fiind depusă tardiv plângerea lui Pîrău Ion împotriva condițiilor de detenție degradante în Penitenciarul nr. 5 Cahul în perioadele: din 01.06.2019 pînă la 02.01.2020, din 24.01.2020 pînă la 29.01.2020, şi din 21.07.2022 pînă la 11.02.2024.

Solicitarea recurentului.

Nefiind de acord cu încheierea enunțată, pe data de *27 februarie 2025 avocatul Țurcanu Alexandru în interesele lui Pîrău Ion a declarat recurs,* solicitând casarea încheierii recurate, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să se constate deținerea lui Pîrău Ion în condiții contrare art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 6, pentru condiții precare de detenție conform prevederilor art.473^2 - 473^4 Cod de procedură penală.

Notează că în cadrul ședinței de judecată condamnatul a invocat faptul că a fost deținut în mai multe penitenciare din Republica Moldova, însă are pretenții față de Penitenciarul nr. 5 Cahul și Penitenciarul nr. 1 Taraclia, în care s-a deținut în condiții inumane și degradante, celule erau mici după metrajul și au fost supraîncărcate cu condamnații, veceul din celulă era de tip deschis, plimbare a avut câte o oră pe zi, baie se făcea o dată în săptămână, nu avea geam în celulă.

Consideră că pentru astfel de condiții în care a fost deținut nu există termen, iar constatările inspecției referitor la condiții din Penitenciarul nr. 5, Penitenciarul nr. l, precum că acestea sunt bune și admisibile pentru un trai normal, nu corespund adevărului.

La constatarea condițiilor de detenție, instanța va ține cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice și psihice și, în unele cazuri, de sexul, vârsta și starea sănătății victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 63).

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul și metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției și că având în vedere exigențele detenției, sănătatea și integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, 94). Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum și durata detenției (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, S 80).

Ținând cont de cele expuse supra, instanța de judecată trebuie să dee o apreciere condițiilor de detenție invocate de către autorul plângerii, coroborate la poziția autorităților instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu referire la încălcarea art. 3, care prevede că „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

În Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din

celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură și ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi în celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m^2 de spațiu locativ pentru deținut și de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Art. 20 alin. (l) și art. 26 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova prevede că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime și să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea acestora

Art. 29 alin. (4) din CPP al RM prevede că în cazul în care părțile invocă încălcarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XII din 24 iulie 1997, instanțele de judecată au obligația să se pronunțe motivat, în hotărârile emise, dacă a avut loc sau nu încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului. Art. 385 alin. (4)-(5) CPP RM prevăd că dacă, în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei, s-au constatat încălcări care au afectat grav drepturile inculpatului ce derivă din calitatea procesuală a inculpatului, instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept compensare pentru aceste încălcări.

Respectiv, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3) CPP, instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulative în drept, art. 68, 437, 438, 439, 473^2-473^4 cod de procedură penală al RM.

Termenul de declarare a recursului.

Potrivit art. 473^4 alin. (9) Cod de procedură penală, „*Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 15 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare*".

Din actele cauzei se constată că, încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia a fost pronunțată la data de 25 februarie 2025. Astfel, cererea de recurs depusă de apărare în interesele condamnatului la data de 27.02.2025 a fost declarată cu respectarea termenului.

Procedura de notificare a fost legal executată.

În corespundere cu prevederile art. 447 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală*, „Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. (2) Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.".*

Pornind de la prevederile legale citate, recursul s-a examinat fără participarea părților, însă cu înștiințarea acestora despre data şi ora judecării cauzei în ordine de recurs.

La caz nu au fost depuse careva referințe.

Poziția instanței de recurs.

Studiind materialele dosarului, analizând încheierea primei instanțe în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Completul de judecată conchide asupra necesității respingerii recursului depus de avocatul Țurcanu Alexandru în interesele condamnatului Pîrău Ion ca fiind nefondat, cu menținerea fără modificări a încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia din 25 februarie 2025, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) din Codul de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărîri penale pentru care legea prevede această cale de atac*.

Potrivit prevederilor art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă, recursul este nefondat.*

În corespundere cu dispozițiile alin. (1) și (2) art. 448 Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs. (2) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs*.

Materialele cauzei atestă că potrivit procesului-verbal de reținerii Pîrău Ion a fost reținut la 01.06.2019.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 02.01.2020 măsura preventivă sub arest preventiv în privința lui Pîrău Ion a fost modificată în arest la domiciliu pe termen de 30 zile pînă la 01 februarie 2020.

Conform procesului-verbal de reținere din 24.01.2020 Pîrău Ion a fost reținut la ora 16.50 la 24.01.2020.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 29.01.2020 măsura preventivă sub formă de arest preventiv în privința lui Pîrău Ion a fost modificată în arest la domiciliu pe termen de 30 de zile pînă la 23 februarie 2020.

Conform procesului-verbal de reținere din 21.07.2020 Pîrău Ion a fost reținut la data de 21.07.2020, ora 13:00.

Prin sentința Judecătoriei Cimișlia, sediul Central din 21.07.2022 Pîrău Ion a fost condamnat în baza art. 145 alin. (2) lit. a), i), j) Cod penal la închisoare pe termen de 18 ani, executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu includerea în termenul pedepsei a perioadelor de aflare în stare de arest și arest la domiciliu.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 29 ianuarie 2024 s-a menținut sentința Judecătoriei Cimișlia, sediul Central din 21.07.2022.

Urmare analizei rapoartelor depuse de penitenciare, dosarului personal şi extrasului din baza de date a ANP, se atestă că cet. Pîrău Ion a fost deținut după cum urmează:

1) Penitenciarul nr.5 Cahul în perioada 01.06.2019 - 02.01.2020 (eliberat din sala de judecată cu aplicarea arestării la domiciliu);

2) Penitenciarul nr.5 Cahul în perioada 24.01.2020 - 29.01.2020 (eliberat din sala de judecată cu aplicarea arestării la domiciliu);

3) Penitenciarul nr.5 Cahul în perioada 21.07.2022 - 11.02.2024;

4) Penitenciarul nr.1 Taraclia începând cu 12.02.2024 - pînă în prezent.

Prin plângerea formulată condamnatul Pîrău Ion a declarat pretențiile față de condițiile de detenție care contravin art. 3 CEDO, pentru perioada de detenție în Penitenciarul nr.5 Cahul.

La caz s-a ținut cont de faptul că condamnatul Pîrău Ion s-a deținut în Penitenciarul nr.5 Cahul în perioadele:

- din 01.06.2019 pînă la 02.01.2020;
- din 24.01.2020 pînă la 29.01.2020;
- din 21.07.2022 pînă la 11.02.2024.

Astfel până a trece la examinarea plângerii în fond judecătorul de instrucție este obligat să verifice dacă a fost respectat termenul de depunere a plângerii privind condițiile de detenție contrare art. 3 CEDO prin prisma prevederilor art. 473^2 alin. (5) Cod de procedură penală.

În corespundere cu prevederile alin. (5) art. 473^2 Cod de procedură penală, *plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.*

Ținând cont de prevederile art. 473^2 alin. (5) Cod de procedură penală, s-a constatat că condamnatul Pîrău Ion s-a deținut în Penitenciarul nr. 5 Cahul până la data de 11.02.2024, ulterior fiind transferat în P-1 Taraclia, prin urmare în timp de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții urma să adreseze plângerea, astfel că plângerea putea fi depusă referitor la această perioadă până la 11 august 2024.

În această ordine de idei judecătorul de instrucție cu suficientă claritate a argumentat soluția de respingerea a plângerii ca fiind tardivă pentru perioadele: din 01.06.2019 pînă la 02.01.2020; din 24.01.2020 pînă la 29.01.2020; și din 21.07.2022 pînă la 11.02.2024, or plângerea fiind depusă la data de 12.11.2024 (conform ștampilei de pe plic) a fost depusă cu omiterea termenului de 6 luni, indicat în art. 473^2 alin. (5) Cod de procedură penală.

Or ținând cont de perioada de detenție în P-5 Cahul deplânsă în plângere de Pîrău Ion, instanța de fond just a statuat că plângerea înaintată nu a fost depusă în termen de 6 luni de la data când nu mai invocă că este deţinut în astfel de condiţii, iar în asemenea împrejurări, se constată că prevederile art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, n-au fost respectate pentru perioada solicitată, or plângerea a fost depusă la data de 12.11.2024, considerente din care a fost respinsă plângerea depusă față de Penitenciarului nr. 5 Cahul pentru perioada nominalizată, ca fiind depusă tardiv.

În atare ordine de idei, dacă mecanismul legal se aplică din 01.01.2019, iar plângerea fiind depusă de condamnatul Pîrău Ion abia la data de 12.11.2024, respectiv a fost depusă cu omiterea termenului de 6 luni, indicat în art. 473^2 alin. (5) Cod de procedură penală.

Având în vedere cele expuse, Completul de judecată reține ca neîntemeiate argumentele invocate în cererea de recurs declarată de apărarea or fondul cauzei poate fi examinat în contextul respectării termenelor de înaintare a plângerii petentului în condițiile art. 473^2 alin. (5) CPP, fapt ce instituie necesitatea cererii de recurs, cu menținerea încheierii judecătorului de instrucție din 25 februarie 2025.

Călăuzindu-se de prevederile articolelor 447 și 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,-

D E C I D E:

Se respinge ca nefondat recursul declarat de avocatul Țurcanu Alexandru în interesele condamnatului Pîrău Ion.

Se menține fără modificări încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia din 25 februarie 2025, pronunțată în cauza la plângerea condamnatului Pîrău Ion împotriva Instituțiilor Penitenciare a Republicii Moldova referitoare la condițiile de detenție.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Preşedintele completului, *Judecător* *Judecător*

Vitalie MOVILĂ *Andrei SCRIPCENCO* *Serghei PILIPENCO*